

АНОТАЦІЯ

Йона Т. В. Формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності.

Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями). Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2026.

Роботу присвячено проблемі формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності.

Об'єкт дослідження – процес фахової підготовки фахівців з фізичної культури і спорту.

Предмет дослідження – організаційно-педагогічна модель формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні, розробленні й експериментальній перевірці організаційно-педагогічної моделі формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, описано зв'язок роботи з науковими програмами, планами й темами, сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, аргументовано наукову новизну, теоретичне та практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі досліджено «Теоретичні засади формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності», витлумачено підготовку майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту як актуальну педагогічну проблему. З'ясовано, що проблема формування готовності майбутніх фахівців до застосування здоров'язбережувальних технологій є суспільно значущою та недостатньо вивченою в сучасній педагогічній науці.

Уточнено сутність понять «готовність», «готовність до професійної діяльності», «здоров'язбережувальні технології», «готовність до застосування здоров'язбережувальних технологій». Зазначено, що готовність майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій – інтегративне особистісне утворення, яке охоплює мотиваційно-ціннісні орієнтації, професійні знання, практичні вміння, рефлексивні здібності та готовність до професійного саморозвитку.

Проаналізовано вітчизняний і зарубіжний досвід професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій. Схарактеризовано роль здоров'язбережувальних технологій у формуванні культури здоров'я, забезпеченні фізичного, психічного та соціального добробуту особистості.

У другому розділі «Методичні засади формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності» розроблено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності, а саме: застосування інтерактивних методів навчання; використання міждисциплінарного підходу до вивчення здоров'язбережувальних технологій; організація практико-орієнтованої підготовки; формування мотиваційно-ціннісного ставлення до здоров'я та здорового способу життя.

Розроблено організаційно-педагогічну модель формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій, що охоплює цільовий, змістово-організаційний, результативний блоки. Модель реалізовано на засадах системного, компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого та міждисциплінарного підходів.

Визначено критерії, показники й рівні сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісний і рефлексивний.

Схарактеризовано високий, середній та низький рівні сформованості досліджуваної готовності.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності організаційно-педагогічної моделі формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності» описано організацію та результати педагогічного експерименту з перевірки ефективності організаційно-педагогічної моделі формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності.

Схарактеризовано етапи педагогічного експерименту: констатувальний, формувальний і контрольний. На констатувальному етапі визначено переважно низький і середній рівні сформованості готовності майбутніх фахівців до застосування здоров'язбережувальних технологій.

У процесі формувального етапу реалізовано комплекс педагогічних умов, спрямованих на розвиток професійних знань, практичних умінь, мотивації до здоров'язбережувальної діяльності та здатності до застосування сучасних здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності.

Експериментально підтверджено ефективність розробленої організаційно-педагогічної моделі формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій. Результати контрольного етапу експерименту засвідчили позитивну динаміку рівнів сформованості готовності студентів експериментальної групи за всіма визначеними критеріями.

Практичне значення дослідження полягає в упровадженні навчально-методичного забезпечення дисциплін професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту, розробленні навчально-методичних матеріалів, методичних рекомендацій та організаційно-педагогічної моделі формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

уперше теоретично обґрунтовано й розроблено організаційно-педагогічну модель формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій, що ґрунтована на міждисциплінарному підході та практико-орієнтованих формах навчання; змістовим ядром запропонованої моделі є педагогічні умови (застосування інтерактивних методів навчання, забезпечення міждисциплінарності до вивчення ЗТТ, організація практико-орієнтованої підготовки, формування мотиваційно-ціннісного ставлення до здоров'я та здорового способу життя);

уточнено зміст понять «готовність», «готовність до професійної діяльності», «формування готовності до професійної діяльності», «здоров'язбережувальні технології», «готовність до застосування здоров'язбережувальних технологій» у контексті професійної підготовки фахівців; структурні компоненти, показники й рівні сформованості такої готовності;

набули подальшого розвитку педагогічні умови забезпечення ефективної підготовки майбутніх фахівців до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності; зміст, форми (індивідуальні, групові, масові) та методи (інтерактивні, активні, компетентісно орієнтовані тощо) навчання; теоретичні й методичні аспекти фахової підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту.

Результати, отримані в ході теоретичного та практичного опрацювання матеріалів дисертації, можуть бути застосовані викладачами закладів вищої освіти під час організації освітнього процесу для здобувачів освіти спеціальності «Фізична культура і спорт», зокрема в ході викладання профільних дисциплін, створення освітніх програм, силабусів, навчальної літератури, методичних рекомендацій, а також під час підготовки навчальних проєктів і практичних завдань. Крім того, ці напрацювання можуть використовувати здобувачі освіти для виконання курсових і кваліфікаційних (дипломних) робіт.

Ключові слова: організаційно-педагогічна модель; здоров'я; здоров'язбережувальні технології; культура здоров'я; безпечне освітнє середовище; заклади вищої освіти; майбутні фахівці фізичної культури та спорту;

професійна підготовка; професійна діяльність; здоровий спосіб життя; здобувачі освіти; здоров'язбережувальне освітнє середовище; забезпечення якості; здоров'язбережувальні компетентності; здоров'язбережувальна діяльність.

ABSTRACT

T. Yopa. Developing the readiness of future physical education and sports specialists to apply health-promoting technologies in their professional practice.

Qualifying scientific thesis (manuscript).

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy (PhD) in the field of study 015 – Vocational Education (by specialization). National University “Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic”, Poltava, 2026.

This work is devoted to the problem of preparing future specialists in physical education and sports to apply health-promoting technologies in their professional practice.

The object of the study is the process of professional training for specialists in physical education and sports.

The subject of the study is an organizational and pedagogical model for developing the readiness of future specialists in physical education and sports to apply health-promoting technologies in their professional practice.

The aim of the study is to provide a theoretical justification for, develop, and experimentally test an organizational and pedagogical model for preparing future physical education and sports specialists to apply health-promoting technologies in their professional practice.

The introduction justifies the relevance of the study, describes its connection to scientific programs, plans, and topics, formulates the purpose, objectives, object, subject, and methods of the study, and substantiates the scientific novelty, theoretical, and practical significance of the results obtained.

The first chapter examines “The Theoretical Foundations for Developing the Readiness of Future Physical Education and Sports Specialists to Apply Health-Promoting Technologies in Their Professional Practice” and interprets the training of future physical education and sports specialists as a pressing pedagogical issue. It has

been established that the issue of developing future specialists' readiness to apply health-promoting technologies is socially significant and has not been sufficiently studied in contemporary pedagogical science.

The essence of the concepts "readiness," "readiness for professional activity," "health-promoting technologies," and "readiness to apply health-promoting technologies" has been clarified. It is noted that the readiness of future physical education and sports specialists to apply health-promoting technologies is an integrative personal development process that encompasses motivational and value-based orientations, professional knowledge, practical skills, reflective abilities, and readiness for professional self-development.

The article analyzes domestic and international experience in the professional training of future physical education and sports specialists for the application of health-promoting technologies. It characterizes the role of health-promoting technologies in shaping a culture of health and ensuring an individual's physical, mental, and social well-being.

In the second chapter, "Methodological Foundations for Developing the Readiness of Future Physical Education and Sports Specialists to Apply Health-Promoting Technologies in Their Professional Practice," the pedagogical conditions for developing the readiness of future physical education and sports specialists to apply health-promoting technologies in their professional practice are outlined and theoretically substantiated, namely: the use of interactive teaching methods; the application of an interdisciplinary approach to the study of health-promoting technologies; the organization of practice-oriented training; and the development of a motivational and value-based attitude toward health and a healthy lifestyle.

An organizational and pedagogical model has been developed to prepare future physical education and sports specialists for the application of health-promoting technologies, encompassing the goal-setting, content-and-organizational, and outcome-oriented components. The model is implemented based on systemic, competency-based, activity-based, person-centered, and interdisciplinary approaches.

Criteria, indicators, and development levels of future physical education and sports specialists' readiness to apply health-promoting technologies have been

identified: motivational-value, cognitive, activity-based, and reflective. High, medium, and low levels of the studied readiness development have been characterized.

The third chapter, “Experimental Evaluation of the Effectiveness of an Organizational and Pedagogical Model for Developing the Readiness of Future Physical Education and Sports Specialists to Apply Health-Promoting Technologies in Their Professional Practice,” describes the organization and results of a pedagogical experiment designed to evaluate the effectiveness of an organizational and pedagogical model for developing the readiness of future physical education and sports specialists to apply health in their professional practice.

The stages of the pedagogical experiment are characterized: the initial, formative, and control stages. At the initial stage, the readiness of future specialists to apply health-promoting technologies was found to be predominantly at low and moderate levels.

During the formative stage, a set of pedagogical conditions was implemented, aimed at developing professional knowledge, practical skills, motivation for health-promoting activities, and the ability to apply modern health-promoting technologies in professional practice.

The effectiveness of the developed organizational and pedagogical model for fostering the readiness of future physical education and sports specialists to apply health-promoting technologies has been experimentally confirmed. The results of the control phase of the experiment demonstrated a positive trend in the levels of readiness among students in the experimental group across all defined criteria.

The practical significance of the study is the implementation of teaching and methodological support for the professional training courses of future physical education and sports specialists, the development of teaching and methodological materials, methodological recommendations, and an organizational and pedagogical model for preparing future physical education and sports specialists to apply health-promoting technologies in their professional practice.

The scientific novelty of this study lies in the fact that:

for the first time, an organizational and pedagogical model for developing the readiness of future physical education and sports specialists to apply health-promoting

technologies has been theoretically substantiated and developed, based on an interdisciplinary approach and practice-oriented forms of instruction; the core content of the proposed model consists of pedagogical conditions (the use of interactive teaching methods, ensuring an interdisciplinary approach to the study of health-preserving technologies, organizing practice-oriented training, and fostering a motivational and value-based attitude toward health and a healthy lifestyle);

the meanings of the concepts “readiness,” “readiness for professional activity,” “development of readiness for professional activity,” “health-preserving technologies,” and “readiness to apply health-preserving technologies” have been clarified in the context of professional training for specialists; the structural components, indicators, and levels of development of such readiness;

Further developments have been made in the pedagogical conditions for ensuring the effective training of future specialists in the application of health-promoting technologies in their professional practice; the content, formats (individual, group, and mass), and methods (interactive, active, competency-based, etc.) of instruction; the theoretical and methodological aspects of professional training for future specialists in physical education and sports.

The results obtained during the theoretical and practical analysis of the dissertation materials can be applied by faculty members at institutions of higher education when organizing the educational process for students majoring in “Physical Education and Sports,” specifically when teaching specialized courses, developing educational programs, syllabus, textbooks, and methodological guidelines, as well as when preparing educational projects and practical assignments. In addition, these findings can be used by students in the preparation of term papers and thesis projects.

Keywords: organizational-pedagogical model; health; health-promoting technologies; culture of health; safe educational environment; higher education institutions; future physical education and sports specialists; professional training; professional practice; healthy lifestyle; students; health-promoting educational environment; quality assurance; health-promoting competencies; health-promoting activities.